

iber:Camera

orchestre national
de france

alexandre kantorow
piano

cristian măcelaru
director

fauré
chopin
debussy
ravel

diumenge 26 de maig del 2024, 20 h
auditori de girona

FUNDACIÓ
VILA CASAS

**aquest programa
ha estat possible gràcies
al suport de la fundació vila casàs**

Premi Antoni Vila Casas

Del 27.04 al 23.06
Can Mario, Palafrugell

Escultura 2024

FUNDACIÓ
VILA CASAS

CAN
MARIO
PALAFRUGELL

gabriel fauré (1845 - 1924)

pavana en fa sostingut menor, op. 50 (1887)

frédéric chopin (1810 - 1849)

concert per a piano i orquestra núm. 2 en fa menor,
op. 21 (1829-30)

I. Maestoso

II. Larghetto

III. Allegro vivace

claudé debussy (1862 - 1918)

la mer (1903-1905)

I. De l'aube à midi sur la mer

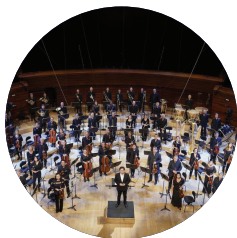
II. Jeux de Vagues

III. Dialogue du Vent et de la Mer

maurice ravel (1875 - 1937)

bolero (1928)

durada total del concert 120 minuts (entreacte inclòs)

Orchestre National de France

L'Orchestre National de France s'ha convertit en una institució de referència en la interpretació de la música francesa. Les seves gires internacionals l'han convertit en un representant de la cultura francesa a tot el món, mentre que la seva presència a França, reforçada per vibrants programes educatius, ha consolidat la seva relació amb una diversitat de públics nacionals.

L'Orchestre National de France, que forma part de Radio France, va ser fundada el 1934 com la primera orquestra simfònica professional del país. La seva missió de servir al repertori simfònic es va veure afavorida per les retransmissions radiofòniques dels seus concerts, i aviat va aconseguir una reputació envejable.

Després de la Segona Guerra Mundial, Manuel Rosenthal, André Cluytens i Jean Martinon, entre altres, van enriquir aquesta tradició, magnificada per successius directors musicals (Lorin Maazel, Charles Dutoit, Kurt Masur, Daniele Gatti, Emmanuel Krivine) i convidats habituals (Leonard Bernstein, Pierre Boulez, Bernard Haitink, Riccardo Muti, Seiji Ozawa...). L'1 de setembre de 2020, Cristian Măcelaru en va assumir la direcció musical.

Al llarg del segle XX, l'Orchestre National de France ha estrenat nombroses obres importants, com *Le Soleil des eaux* de Boulez, *Déserts* de Varèse, la *Simfonia Turangalila* de Messiaen (estrena a França), *Jonchaies* de Xenakis i la majoria de les composicions de gran format de Dutilleux.

Existeixen nombroses gravacions comercials de l'orquestra. Sota la batuta de Louis Langrée, va gravar els dos concerts per a piano de Ravel amb el pianista Alexandre Tharaud, i amb motiu del centenari de la mort de Camille Saint-Saëns, un conjunt complet de simfonies dirigides per Cristian Măcelaru per a Warner Classics. Finalment, Deutsche Grammophon acaba de publicar una recopilació de les simfonies de George Enescu dirigides per Cristian Măcelaru.

avec le généreux soutien d'

Aline Foriel-Destezet

Alexandre Kantorow

Alexandre Kantorow és el guanyador del Gilmore Artist Award 2024, el primer pianista francès més jove a rebre aquest guardó. Fa quatre anys, a l'edat de 22, va ser també el primer pianista francès a guanyar la Medalla d'Or al Concurs Txaikovski, rebent també el Gran Premi, concedit anteriorment només tres vegades en la història del concurs. En l'actualitat és sol·licitat mundialment, i és aplaudit pel seu innat encant poètic, la seva lluminosa claredat i el seu sorprenent virtuosisme.

En recital, Kantorow apareix a les principals sales de concerts, com el Concertgebouw d'Amsterdam, el Queen Elizabeth Hall de Londres i la Philharmonie de París, i el 2023 va debutar al Carnegie Hall i a l'Òpera de Tòquio. Actua regularment als festivals més prestigiosos de tot el món, com el Festival de Ravinia, el Festival de Verbier i els BBC Proms. La música de cambra és una de les seves grans aficions, i actua amb artistes com el violinista Renaud Capuçon, el violista Antoine Tamestit, el violoncel·lista Gautier Capuçon i el baríton Matthias Goerne.

Les pròximes temporades de Kantorow inclouen concerts amb la Simfònica de Pittsburgh, la Filharmònica de Berlín, l'Orquestra de París, la Philharmonia, la Filharmònica de Rotterdam i gires amb les orquestres Filharmònica de Múnic i Filharmònica d'Hong Kong, o l'Orquestra Nacional de França en gira per Espanya, i amb directors com Manfred Honeck, Sir John Eliot Gardiner, Jaap van Zweden, François-Xavier Roth i Klaus Mäkelä. En el passat ha actuat amb les orquestres Simfònica de Boston, del Festival de Budapest i Filharmònica d'Israel, i amb directors com a Sir Antonio Pappano i Valery Gergiev.

Kantorow grava en exclusiva per a BIS, que ara forma part d'Apple Music. Totes les seves gravacions han rebut els majors elogis de la crítica internacional, així com múltiples premis, entre ells diversos Diapason d'Or, Victoires de la musique Classique i Trophée d'Année, i el 2022 va aparèixer a la revista Gramophone, amb una portada completa i Editor's Choice.

Alexandre és també llorejat de la Fundació Safran i de la Fundació Banque Populaire. Nascut a França i d'ascendència francobritànica, Kantorow va estudiar amb Pierre-Alain Volondati, Igor Lazko, Frank Braley i Rena Shereshevskaya.

Cristian Măcelaru

Cristian Măcelaru va ser nomenat Director Musical de l'Orchestre National de France l'1 de setembre de 2020. Va néixer a la ciutat romanesa de Timișoara el 1980. Després d'estudiar violí a Romania va marxar als Estats Units, formant-se a la Interlochen Arts Academy de Michigan i a les universitats de Miami i Houston, on va estudiar direcció amb Larry Rachleff abans d'assistir a classes magistrals impartides per David Zinman, Rafael Frühbeck de Burgos, Oliver Knussen i Stefan Asbury al Tanglewood Music Center i l'Aspen Music Festival. Amb només 19 anys, va debutar al Carnegie Hall de Nova York com a concertino de l'Orquestra Simfònica de Miami, convertint-se en el concertino més jove de la història de l'orquestra. Actualment és director musical de l'Orquestra Simfònica WDR de Colònia i, des de 2017, del Festival Cabrillo de Música Contemporània de Califòrnia. Així mateix, el mestre Măcelaru ha estat nomenat Director Musical de l'Orquestra Simfònica de Cincinnati, càrrec que inicia la temporada 2024/25.

Cristian Măcelaru va atreure per primera vegada l'atenció internacional el 2012, quan va substituir a Pierre Boulez al capdavant de l'Orquestra Simfònica de Chicago. Aquest mateix any va rebre el Solti Emerging Conductor Award, al qual va seguir el 2014 el Solti Conducting Award. Des d'aleshores ha dirigit les principals orquestres estatunidenques: la Simfònica de Chicago, la Filharmònica de Nova York, la Filharmònica de Los Angeles i la de Cleveland, i gaudeix d'una relació especialment estreta amb l'Orquestra de Filadèlfia, a la qual ha dirigit en més de 150 ocasions.

A Europa, Cristian Măcelaru apareix regularment com a director convidat amb l'Orquestra Simfònica de la Ràdio de Baviera, el Royal Concertgebouw, la Filharmònica de Dresden, la Gewandhaus de Leipzig, la Deutsches Symphonie-Orchester de Berlín i l'Orquestra Simfònica de la BBC. A l'octubre de 2021, Cristian Măcelaru va acceptar la invitació del Ministre de Cultura de Romania per a convertir-se en Director Artístic del Festival George Enescu de Bucarest.

Emparentada per la seva delicadesa amb el Clar de lluna que la poesia de Paul Verlaine havia inspirat en Gabriel Fauré, la Pavana en fa sostingut menor, op. 50, de 1887, és una obra concebuda originalment per a petita orquestra, amb vents i cordes. De port elegant i impregnada d'una malenconia amable, el seu títol fa al·lusió a una dansa popular a la cort espanyola durant el s. XVI. Poderosament reminiscent -sembla reflotar una realitat paral·lela, anterior al temps- la peça va ser dedicada a la comtessa Elisabeth Greffulhe, a qui, per la seva presència encisadora, el compositor anomenava ma Fée (“la meva Fada”), i que Marcel Proust hauria pres com a model per delinear el personatge de la Duchesse de Guermandes d'À la recherche du temps perdu.

El Concert per a piano núm. 2 en fa menor, op. 21, de Frédéric Chopin és en realitat el primer que va compondre (com ha succeït en algun altre cas, no menys cèlebre, penssem en Beethoven). Va veure la llum, de fet, tot just un any abans d'aquell que gaudeix oficialment del privilegi fundacional. Totes dues són peces de joventut, creades amb un estil i pretensions comparables; especialment en la programada, però, s'ubica el seu autor a l'epicentre del drama còsmic, condició privilegiada i problemàtica que contribuirà a encunyar alguns tòpics del Romanticisme. El 1829 aquest moviment cultural ja es trobava apuntalat estèticament pel geni de Bonn, tot i ser aliè a les contribucions de Brahms o Txaikovski, que ni tan sols havien nascut. Qui sí que va tenir notícies del concert, en tant que estricte contemporani, va ser Robert Schumann. A través del “Il·lunàtic Florestan” -un dels seus alter ego- va escriure una ressenya que elogia Chopin, alhora que dirigeix una esmo-

lada crítica a la tasca periodística:

“En veritat, germans de David, us consideraria dignes de discursos d'aquest tipus si us atrevíssiu a compondre obres similars a aquelles sobre les quals escriviu, llevat d'algunes, és clar, com aquest concert, precisament, del qual no seriem capaços, si ens esforcèssim tots, de ni tan sols besar la part inferior del vestit amb els llavis. Al diable amb les revistes musicals!”

El concert per a piano, que Chopin havia estrenat el 17 de març de 1830 a Varsòvia amb un èxit inqüestionable -“el virtuós va ser celebrat amb una tempestat d'aplaudiments”, segons la premsa local- exhibeix en el moviment d'obertura el poder de l'orquestra, traçant el marc en què el solista desplegarà una mena de conversa amb si mateix, eventualment animada pel toc còmplice de fustes (fagot i clarinet), que amb prou feines alleugereix l'amenaça de la tempesta en forma de destí. Potser per compensar-ho, l'Adagio, indissimuladament balsàmic, sembla lletrejar els termes d'una declaració d'amor. Chopin va confessar a un amic que, per concebre'l, s'havia emmirallat en els seus sentiments envers la cantant Konstancja Gladkowska. A aquest jurament sense paraules seguirà un Allegro vivace, que adopta el patró clàssic del rondò. S'obre l'espai per a la prestidigitació donant pas, així mateix, a l'evocació rítmica d'una dansa ben coneguda en el context de Chopin, com és la masurca.

Sviatoslav Richter va fer una declaració altament simptomàtica a propòsit de la música de Claude Debussy, música en què -explica el virtuós- “no hi ha emocions personals. Actua sobre tu fins i tot amb més

força que la natura. Mirant el mar, no tindreu sensacions tan fortes com escoltant *La mer*". Una consideració laudatòria, que el pianista rus culmina apuntant la seva "perfecció". Més que una realitat objectivable, el que suggereixen els "tres esbossos simfònics per a orquestra" que componen *La mer* és l'experiència marina, narrada de forma programàtica arran dels títols descriptius de cadascun dels tableaux: "Des de l'alba fins al migdia al mar", moviment lent que revela les fluctuacions de la llum sobre l'aigua; "Jocs d'onades", un Allegro en què aquells canvis especulars assoleixen una major profunditat, tot insinuant la dimensió enigmàtica; i, finalment, "Diàleg de vent i mar", que fa un pas més en les possibilitats violentes de les aigües, interrompudes només temporalment per la calma. Com a curiositat -simptomàtica de l'obertura de mires d'alguns creadors en aquella època- la partitura original de *La mer*, apareguda el 1905, reproduïa la més cèlebre estampa de l'artista japonès Hokusai (*La gran onada*).

"Aquesta és una peça que els importants concerts dels diumenges no s'atreviran mai a incloure en els seus programes", va confessar Maurice Ravel al seu cercle d'amics a propòsit del finalment antològic *Boléro*. Contra el seu pronòstic, però, l'obra que acabà de compondre a correcció el 6 d'octubre de 1928 -després de descobrir que els drets per orquestrar la *Iberia* d'Albéniz no estaven disponibles- va obtenir una gran acceptació pel públic, tant en la seva estrena en format ballet -per satisfer la petició de la ballarina Ida Rubinstein, el 22 de novembre de 1928- com, posteriorment, a la sala dels Concerts Lamoureux. A Dmitri Caloceressi, Maurice Ravel digué que l'obra

estava inspirada en "melodies populars del tipus hispanoàrab". I, per tal d'evitar malentesos, reconegué que es tractava d'un "experiment, en un sentit molt especial i limitat".

De fet, abans de la seva primera interpretació, el compositor s'encarregà de difondre públicament "que havia escrit una peça amb una durada de 17 minuts, consistent en un teixit orquestral sense música". Convindrem que aconseguir que una música "buida" -l'adjectiu, un cop més, és de Ravel- cridi l'atenció del públic, i fins i tot el captivi, suposa un tour de force a l'abast de molt pocs creadors. L'obra s'inicia amb un toc de percussió icònic, que acompanyarà les repeticions del memorable tema. Sent enunciat per la flauta, queda suspès en l'aire, mentre violes i violoncels pincen cordes; la resta dels instruments s'aniran afegint en una compulsió hipnòtica -amb una intensitat creixent- fins al gloriós estrèpit final.

Jacobo Zabalo, Doctor en Humanitats

la temporada ibercamera agraeix el suport de: _____

amb el patrocini de

amb el suport de

amb la col·laboració de

mitjans col·laboradors

ibercamera col·labora amb

iber:Camera

18a temporada - 2024 / 2025

danses hongareses
concerts de mozart
cinquena de txaikovski
concert de schumann
la mort i la donzella
concert de chopin
simfonia del nou món
segona de mahler
carmina burana

reserva de nous abonaments

t. 93 317 90 50

www.ibercameragirona.cat